

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Людмила СТАНІСЛАВОВА

30 08 2024

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна **Теорія спілкування**
Рівень вищої освіти **Перший (бакалаврський)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач	Міщенко Олена Володимирівна
Профайл викладача	https://tpodm.khmnu.edu.ua/naukova-diyalnist/pedagogichna-diyalnist-mishhenko-olena-volodymyrivna/
E-mail викладача	el_mischenko@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	068-172-94-00
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/enrol/index.php?id=3880
Навчальний рік	Очні: за розкладом онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю
Консультації	068-172-94-00

Загальна характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття								Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Залік
		кредити ЄКТС	години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
В	Д	4,0	120	54	18		36		66			+	
В	З	4,0	120	12	6		6		108			+	

Анотація навчальної дисципліни

На сьогоднішній день актуальним питанням взаємовідносин між людьми є спілкування між ними. Процесу комунікації приділяється важлива увага, а особливо для тих особистостей, що у майбутньому пов'язують свою професію із педагогічною діяльністю. Теорія спілкування розглядає особливості взаємозв'язків людини з різними суб'єктами соціального середовища, в тому числі і освітнього, допомагає глибше пізнати світ і водночас себе, своє оточення і ефективно взаємодіяти з ним.

Дисципліна викладається для студентів денної та заочної форм навчання.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Підготовка майбутніх фахівців до організації та ведення успішного перебігу комунікативних процесів в різних ситуаціях спілкування в тому числі і педагогічного.

Завдання вивчення дисципліни: формування системи загальнотеоретичних знань щодо основних понять та функцій спілкування, основ культури спілкування; вивчення ознак та характеристик суб'єктів спілкування; вивчення та застосування засобів спілкування у навчальній діяльності (мовлення, слухання, невербальне спілкування); вивчення основ педагогічного спілкування та способів запобігання і вирішення педагогічних конфліктів.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: демонструвати гнучкість у спілкуванні з різними суб'єктами у невизначених умовах, здатність діяти відповідально та свідомо на основі етичних норм; цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей; виконувати професійні функції як самостійно, так і в групі під керівництвом; використовувати вербальні та невербальні засоби у міжособистісному спілкуванні, грамотно спілкуватись державною мовою, демонструвати набуті комунікативні уміння у професійній сфері, в усному й писемному спілкуванні; організовувати комунікативне середовище для спілкування в усній і письмовій формах, українською мовою; координувати та регулювати взаємовідносини з аудиторією.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

Таблиця 3 – Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції	Тема лабораторного/практичного/семінарського заняття	Самостійна робота студента		
			зміст	год.	Літ-ра
1		2	3	4	5
1	Теорія спілкування: основні поняття та функції	Розроблення програми проведення інтерв'ю	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до виконання практичної роботи 1. Підготовка до тестового контролю.	3	1
2			Опрацювання лекційного матеріалу, виконання та оформлення результатів практичної роботи 1. Підготовка до тестового контролю.	3	
3	Основи культури спілкування	Опанування моделей спілкування	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до виконання практичної роботи 2. Підготовка до тестового контролю.	3	2; 3; 4
4			Опрацювання лекційного матеріалу, виконання та оформлення результатів роботи 2. Підготовка до тестового контролю.	3	
5	Техніка і моделі спілкування	Діагностування та характеристика особистості	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до виконання практичної роботи 3. Підготовка до тестового контролю.	3	2; 5
6			Опрацювання лекційного матеріалу, виконання та оформлення результатів роботи 3. Підготовка до тестового контролю.	3	
7	Типізація особистостей та стилі спілкування	Діагностування та характеристика соціальних навичок особистості	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до виконання практичної роботи 4. Підготовка до тестового контролю.	3	2; 6
8			Опрацювання лекційного матеріалу, виконання та оформлення результатів роботи 4. Підготовка до тестового контролю.	3	

9	Мовлення як засіб спілкування	Виступ перед аудиторією	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до виконання практичної роботи 5. Підготовка до тестового контролю.	3	7
10			Опрацювання лекційного матеріалу, виконання практичної роботи 5. Підготовка до тестового контролю.	3	
11	Мова невербального спілкування		Опрацювання лекційного матеріалу, виконання та оформлення результатів роботи 5. Підготовка до тестового контролю.	4	7
12		Характеристика спілкування педагогічної діяльності у	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до виконання практичної роботи 6. Підготовка до тестового контролю.	4	
13	Педагогічне спілкування		Опрацювання лекційного матеріалу, виконання практичної роботи 6. Підготовка до тестового контролю.	4	7
14			Опрацювання лекційного матеріалу, виконання та оформлення результатів роботи 6. Підготовка до тестового контролю.	4	
15	Підготовка до педагога до промови та основи спілкування з аудиторією	Вирішення конфліктних ситуацій під час публічних виступів	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до виконання практичної роботи 7. Підготовка до тестового контролю.	5	5; 7
16			Опрацювання лекційного матеріалу, виконання практичної роботи 7. Підготовка до тестового контролю.	5	
17	Конфлікти у педагогічному спілкуванні	Вирішення конфліктних ситуацій під час навчальної діяльності	Опрацювання лекційного матеріалу, виконання та оформлення результатів роботи 8. Підготовка до тестового контролю.	5	7
18			Опрацювання лекційного матеріалу, виконання та оформлення результатів роботи 8. Підготовка до тестового контролю.	5	

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвітати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність під час заняття. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>).

Здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни можуть користуватись як наявним в аудиторіях кафедри комп'ютерним обладнанням, так і власними пристроями (ноутбуками, планшетами, смартфонами). Власними пристроями можна користуватися для роботи в інформаційній системі «Модульне середовище для навчання», доступу до зовнішніх інформаційних ресурсів, які необхідні для виконання практичних робіт.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з врахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти встановлюються

залежно від структури дисципліни і важливості окремих її видів робіт. Структурування дисципліни «Теорія спілкування» за видами робіт і оцінювання результатів навчання наведено у табл.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Контрольні заходи	Семестровий контроль, залік
Практичні роботи 1-8	Тестовий контроль	За рейтингом
ВК*:	0,7	0,3
		–

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Контрольні заходи	Семестровий контроль, залік
Практичні роботи 1-3	Контрольна робота		Тестовий контроль	За рейтингом
	Якість виконання	Оцінка за захист		
ВК*:	0,2	0,2	0,5	–

Оцінювання практичної роботи складається з правильності і повноти її виконання, якості оформлення звіту за 4-х бальною вітчизняною шкалою.

При оцінюванні знань студентів викладач керується **такими критеріями**.

Оцінку «відмінно» отримує студент за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому він легко орієнтується, понятійного апарату, за уміння зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження і конструктивні рішення. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення.

Оцінку «добре» отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки), нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватись на основі самостійного мислення.

Оцінки «задовільно» заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою.

Оцінка «незадовільно» виставляється, коли студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з курсу.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка	
A	4,75–5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатне для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання

FX	2,00–2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Оцінювання тестових завдань

Тест для кожного студента складається з тридцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється в 1 бал. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 30.

Тестові завдання для кожного студента випадково генеруються із загального банку питань у середовищі для навчання Moodle. Оцінювання відповідей студента здійснюється в автоматичному режимі. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Сума балів пропорційна кількості правильних відповідей. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестові завдання	1-16	17-19	20-26	27-30
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Поняття про спілкування та його види.
2. Функції спілкування.
3. Психологічні основи спілкування.
4. Етичні норми спілкування.
5. Культура спілкування: історичний огляд.
6. Характеристика основних термінів.
7. Культура і спілкування.
8. Поняття про техніку спілкування, її характеристика.
9. Поняття про модель спілкування.
10. Характеристика моделей спілкування.
11. Типізація особистостей, їх характеристика.
12. Характеристика стилів спілкування.
13. Механізми впливу на співрозмовника.
14. Характеристика мовлення, як основного засобу спілкування.
15. Види комунікативних процесів.
16. Функції мовлення.
17. Комунікативні якості мовлення.
18. Види мовлення.
19. Характеристика монологічного мовлення.
20. Характеристика діалогічного мовлення
21. Характеристика слухання, як виду мовленнєвої діяльності.
22. Види слухання.
23. Типи слухачів.
24. Бар'єри слухання.
25. Характеристика невербального спілкування.
26. Оптико-кінетичні засоби невербального спілкування.
27. Паралінгвістичні та екстралінгвістичні невербальні засоби спілкування.
28. Просторово-часові засоби невербального спілкування.
29. Тактильні засоби невербального спілкування
30. Сутність і структура педагогічного спілкування.
31. Комунікативні уміння педагога.
32. Професійні здібності успішного спілкування.

33. Бар'єри в педагогічному спілкуванні.
34. Підготовка до педагога до промови та основи спілкування з аудиторією
35. Методика та етапи проведення промови.
36. Структура ораторського твору і типи промов.
37. Спілкування педагога із аудиторією.
38. Сутність та причини педагогічних конфліктів.
39. Ознаки педагогічного конфлікту, умови його запобігання.
40. Стратегії вирішення педагогічних конфліктів.

Рекомендована література

Основна

1. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: У двох книгах: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Либідь, 2004. – Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. - 2004. - 573 с.
2. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування : за редакцією Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук / Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 344с.
3. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи : підручник / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – [2-е вид.]. – К. : Каравела, 2008. – 352 с.
4. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості: Навч. Посібник. – К., ІЗМН, 1996. – 236с.
5. Русинка І.І. Психологія [Текст] : навчальний посібник / І. І. Русинка. - К. : Знання, 2007. - 367 с. - Бібліогр.: с. 357-361.
6. Гузар О. Комунікативне лідерство керівників освітніх закладів : навчальний посібник / О. Гузар. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. – 40 с.
7. Савенкова Л. О. Психологія спілкування : навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Сгадова, Л. Л. Борисенко та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Савенкової. – К. : КНЕУ, 2015. – 309 с.

Додаткова

1. Кизилова В. В. Теорія і практика мовленнєвої комунікації : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Кизилова ; Держ. закл. Луган. нац. у-т імені Тараса Шевченка. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. – 184 с
2. Коваленко Д.В. Конфліктологія : навч. посіб. / Д. В. Коваленко, І.М. Шалімова, О.М. Керницький, В.А. Бурбіга, О.Б. Кравченко ; Укр. інж.- пед. акад. – Вид. 2-ге, перероб. та допов. – Харків : С.А.М., 2015. - 256 с.
3. Мікелі, Дена. Як досягти успіху у спілкуванні. – К., 2000. – 96 с.
4. Корнєв М. Н. Соціальна психологія. – К.: Б.В., 1995. –303 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія. – К.: Академвидав, 2003. – 446 с.
6. Курс лекцій з дисципліни «Психологія та етика ділового спілкування». – Електронний ресурс : [Режим доступу] – https://studme.com.ua/121107087213/etika_i_estetika/psihologiya_i_etika_delovogo_obscheniya.htm

Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Режим доступу : <https://msn.khmnu.edu.ua/>.
2. Електронна бібліотека університету. Режим доступу : <http://library.khmnu.edu.ua/>.
3. Репозитарій ХНУ. Режим доступу : <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.